

DEE SITONU A WETI

Scriptpagina van hoofdstuk "Bosgeest"

Nederlandse vertaling van de dialoog in Saamakatongo is gebaseerd op de ondertitels van de film. Verschillen kunnen voorkomen door improvisaties van de acteurs.

EXT. STEENPLATEAU IN DE RIVIER – DAG

VERTELLER Er was een tijd van slavernij. Toen leefden we op de plantages van de witten. Het slavenbestaan was zwaar. Het was onrustig op de plantages. Daarom had de slavenmeester krijgers uit Afrika gehaald. Die moesten de orde handhaven. Onze grote man was één van hen.

Voorvader Lanu, ik vraag toestemming om uw naam te gebruiken. Niet voor iets kwaads, maar om uw verhaal te bewaren voor degenen na ons.

Dus die witten brachten krijgers.

Op één van de plantages had onze voorvader een geliefde. Een mooie Afrikaanse vrouw. Osima. Osima uit Dahomey. Ze was een echte schoonheid.

Op de plantages werkten de meesten in het veld om rietsuiker te verbouwen. Maar de mooie vrouwen, de jonge Afrikaanse vrouwen, werkten in het huis van de witte man als maîtresses. Zo ook Osima.

De Zwarten plantten het suikerriet. Ze persten het suikerriet. Maar het suikerrietsap was niet voor de Zwarten. Het sap was voor de witte slavenmeester. Je mocht er geen druppel van drinken.

Op een dag moest Lanu werken op de plantage van Osima. Hij was dorstig. Osima pakte het glas van die witte man, schonk er suikerrietsap in, en gaf het aan Lanu. Maar Osima was de minnares van die witte man. Die man hield echt van haar. En Lanu dronk het suikerrietsap. Hij dronk het glas leeg.

Iemand zag dat en vertelde het door.

A DOO PALALA SITONU A LIO – DIDIA

DAWOTOMA A di ten de noo fanya bi de a dee bakaa pandasi. De bi ta mbeidyugudyugu. Dee saafubasi bi manda tei fetima kumutu na Afikan u ko ta peeta dee saafu. Di gaanwomi fuu bi da wan u de. A bi de saafu tu, ma hen bi da di sembe di bi musu ta tya bosikopu go a dee oto pandasi. Feen hedi a bi ta lei hasi.

A bi abi wan lobima a wan u dee pandasi teka a bi nango. Osima. A bi kumutu a wan konde de ta kai Daume na Afikan.

Gaanse u dee saafu bi ta wooko a di pandasi, ma dee hanse nyonku muyee bi ta wooko da di basi kuma hen wakamuyee. Osima aki bi ta wooko a di wosu u di saafubasi.

Dee nenge bi ta paandi tyeni a dee pandasi teka de bi ta wooko. Dee nenge de bi ta mbii di tyeni, ma dee bakaa de bi abi di tyeniwata. Nenge an bi sa bebe di tyeniwata seepiseepi.

Noo hen di gaanwomi lei ku hasi ko dou. Hen di muyee tei di gaasi u di bakaa, hen a kandi tyeniwata buta neen dendu hen a langa da di nenge. Di gaanwomi bebe di tyeniwata a di gaasi u di bakaa. Kuma fa a bi de, noo toto u di tyeniwata an bi sa nama a di nenge bukakakisa seepiseepi. Nounou noo hen a ko fendi wan hii gaasi feen bebe kaba!

Wansembe bi si en gbolo, hen a go konda.

Fa i yei de, noo di bakaa womi bi ke di muyee, ma na kuma muyee di a lobi tyika u tei buta a wosu. Di tyeni wata di muyee tei da di gaanwomi bi de gaansondi deen moo leki di lobi feen da di muyee.

Toen de witte baas het hoorde, greep hij Osima. Hij sloeg haar, tot ze dood was.

Daarna namen ze haar dode lichaam, brachten haar naar Lanu, en smeten haar neer. “Hier is je vrouw”, zeiden ze. Vervolgens grepen ze hem vast en ranselden hem ook tot hij bewusteloos neerviel. “We laten hem liggen”, zeiden ze. “Hij zal het niet overleven.” Daarna vertrokken ze.

Na een tijdje trad de geest van die dode vrouw in Lanu. Hij schreeuwde. Hij stond in één keer op en rende het bos in. Schreeuwend rende hij het bos in, terwijl hij namen riep.

De bosgod Wamba hoorde zijn geschreeuw en trad in hem. De geest leidde hem door het bos naar een groep Inheemsen, die daar leefden. De Ingi ontvingen hem, ze gaven hem te eten, ze wasten hem, en verzorgden hem tot hij beter was. Toen vertrok Lanu weer. Hij volgde de rivier, helemaal tot waar zij ontspringt. Daar bleef hij. Nooit meer wilde hij witten zien.

De bosgod Wamba was de eerste god die een Zwarte persoon in het bos bezielde. Wamba, onze voorouders ontmoetten hem in het bos.

Hen a fon di muyee tefa a kai dede bigidi. Hen de tei di dede tya go da di gaanwomi. Hen de taa: "Then di muyee fii aki." Hen de fonmee teee a faau. Di de si kuma a dede, hen de disa en de.

Hen di gaanwomi sai de te wan pisi, hen di muyee ko kisi en a hedi. Hen a bai "Mmmmm!" hen a hopo vuu kule go a matu, hen a ta bai ta kai hen gaanne.

Fa a bi ta bai de noo di matugadu de ta kai Wamba ta piki en. Hen Wamba tyeeen go miti dee Ingi. Hen de kisi en hoi, tyeeen go wasi. Hen de deen nyanya a nya. De kula en tefa a bete, hen a subu lio. Te aki Wamba tyeeen ko dou.

Wamba bi da di fosu gadu di kisi di gaanwomi a hedi.